خراسان روزنامه صبح ایران
چهارشنبه ۵ اردیبهشت ۱۳۹۷ .۸ شعبان ۱۴۳۹ .شماره ۱۹۸۰۴

فرخ نژاد - کتاب «سه نیمه شعبان» که مربوط به حوادث و اتفاقات واقعه طبس است به زودی منتشر می شود. امیر سرتیپ دوم خلبان بازنشسته «محمد کریم عابدی» رئیس هیئت مدیره و مدیر عامل کانون ایثارگران پیش کسوت که خودیکی از اعضای تیم ویژه بررسی واقعه طبس در سال ۵۹ بود با اعلام این خبر گفت: این کتاب را ارتش جمهوری اسلامی ایران به زودی منتشر می کند و در اختیار مردم قرار می دهد.

کتاب «سه نیمه شعبان» در راه انتشار

عضو باقی مانده تیم بازرسی واقعه توفان شن در گفت وگو با «خراسان جنوبی» تشریح کرد

رازهای شکست پنجه عقاب

فرخ نژاد
info@khorasannews.com

در خیالش عقابی بود که هیچ شکارچی یارای شکارش را نداشت اما غافل از این که صحرای طبس دامگاهی است برای نقشه های شومی که در سر دارد و دانه های شن، سربازان و گلوله هایی می شوند که نقشه های شومش را به باد فنا می دهند. امروز واقعه طبس ۳۶ ساله شد اما هنوز زوایای پنهان زیادی از عملیات به شکست انجامیده پنجه عقاب وجود دارد که به کتاب شکست صحرای طبس افزوده نشده است پس باید سراغ بازماندگان تیم های اعزامی برای بررسی این واقعه رفت و از اعماق آن سر درآورد. او تنها بازمانده تیم بررسی واقعه توفان شن است زیرا همراهان دیگری که باوی بودند در جبهه های انقلاب، آسمانی شده و برخی نیز به دیار حق شتافته اند.

او علاوه بر این که از پس ماموریت واقعه طبس به خوبی برآمده در جبهه های انقلاب نیز حضوری مستمر داشته است و یکی از جانبازان سرافراز شیمیایی هشت سال دفاع مقدس به حساب می آید و اکنون که در دوران بازنشستگی است لحظه به لحظه حضور را در کنار واقعه و برنامه های شومی که دشمن در سر داشته است به یاد می آورد و مدارکی هم دارد که باید از آن به عنوان اسناد تاریخ واقعه طبس یاد کرد و آن ها را در این سال ها به یادگار نگه داشته است. صحبت از امیر سرتیپ دوم خلبان «محمد کریم عابدی» است که در ادوار گذشته نماینده مردم فردوس، سرایان، بشرویه و طبس در مجلس شورای اسلامی نیز بود و اکنون که بازنشسته شده است در کسوت رئیس هیئت مدیره و مدیر عامل کانون ایثارگران پیش کسوت خدمت می کند.

■ **اتفاقی بی نظیر**

همان ابتدا و قبل از این که بخواهد از وظیفه اش در تیم بازرسی بگوید از این که برخی از عملیات شکست خورده آمریکا در صحرای طبس به عنوان عملیات ناموفق یاد می کنند گلایه مند است و شکست آمریکا در پنجم اردیبهشت سال ۵۹ را یک اتفاق بی نظیر در دنیا می داند زیرا آمریکا دو عملیات قبل از واقعه طبس در گرانادا و کامبوج را با موفقیت به پایان رسانده و توانسته بود با قتل عام هزاران نفر، سفارتش را بگیرد اما در عملیات سوم ناکام ماند و شکست خورد.

در آن زمان مشاور عالی دکتر «چمران» وزیر دفاع و رئیس دفتر ویژه بازرسی وزارت دفاع بود که با سرگرد خلبان شهید «محمود خزرایی» حسب امری که امام خمینی(ره) به نماینده خود؛ حضرت آیت ا... خامنه ای در وزارت دفاع داده بودند که وزیر دفاع هر چه زودتر موضوع حمله آمریکا را بررسی کند هیئتی شکل گرفت که متشکل از آیت ا... خامنه ای، شهید دکتر چمران، مرحوم آیت ا... رفسنجانی، مرحوم سرهنگ سلیمی و خلبان «محمد کریم عابدی» و خلبان جنگنده سرگرد «خزرایی» بود. این هیئت روز دوم پس از عملیات یعنی ششم اردیبهشت به سمت اصفهان پرواز کرد و از فرودگاه اصفهان نیز با یک بالگرد به سمت صحرای طبس رفت.

البته روز حادثه بنی صدر به عنوان فرمانده کل قوا و رئیس جمهور دستور بمباران هواپیماها و بالگردهای آمریکایی باقی مانده در منطقه را داده بود که در این عملیات یکی از پاسداران یزدی به نام شهید «محمد منتظر قائم» به شهادت رسید و آیت ا... «خلخالی» رئیس وقت دادگاه انقلاب نیز به صحرای طبس رفته بود و پس از این که اجساد نیروهای آمریکایی جمع آوری شد آن ها را تحویل سفارت سوئیس داد. تعداد اجسادی که آمریکایی ها اعلام کردند هشت جسد بود در حالی که سه تا چهار جسد دیگر اعلام نشد و علت این بود که آن ها ایرانی های فراری بودند که با آمریکا همکاری می کردند و دولت کارتر نمی خواست آبروریزی شود.

■ **دست یابی به نقشه عملیات**

این راوی واقعه و عضو تیم بازرسی حادثه صحرای طبس بعد از اشاره ای که به روز واقعه می کند، می گوید: وقتی هیئت وارد منطقه شد من و شهید خزرایی دو کارشناسی بودیم که به بررسی قضایا پرداختیم و تنها چیزی که به دست آوردیم و به دردمان خورد نقشه عملیات و یک سری اسناد بود که زیر صندلی یکی از خلبان ها مانده بود و اگر به این اسناد دست نمی یافتیم نمی توانستیم به عمق قضایا دست یابیم. به گفته «عابدی» اگر این اسناد را نداشتیم نمی توانستیم پاسخ محکمی به آن هایی بدهیم که می گویند فریبکاری است و دلایل دیگری می آورند.

■ **ناگفته های ماجرا**

به این جای داستان که می رسد از گفتن واقعه طبس و این که چه بود صرف نظر می کند زیرا بارها گفته شده است و می خواهد ناگفته های ماجرا را باز گو کند و این که بعد از بازگشت با تیم به تهران، حکمی برای ادامه ماموریتش داده می شود تا همه زوایا و عمق ماجرا را بررسی کند. وی چون نقشه عملیات آمریکایی ها را در دست داشت مطلع بود که آمریکایی ها از کجا پرواز کرده اند، به چه نقاطی می خواستند بروند و چه نقشه ای در سر داشتند.

به علاوه آن ها به یک سری نوشته ها نیز در این ماموریت دست یافته بودند که به زبان انگلیسی و فارسی اما با آرم عربستان نوشته شده بود، به عنوان مثال یکی از جمله ها این بود اگر تیم مهاجم گیر افتاد بگویند مردم ایران خیلی مهربان و مهمان نوازند، خارجی هستیم و گم شدیم به ما کمک کنید. نیروهایی که وارد ایران شده بودند شش ماه در صحرای آریزونای آمریکا که مشابه لوت ایران است تمرین کرده و قبل از آن نیز با هواپیمای کوچکی به منطقه آمده و همه چیز را برای حمله ایده آل گزارش داده بودند. هشت فروند بالگرد و هواپیمای نو به منطقه طبس آمده بودند تا پس از سوخت گیری به سمت تپه های گرمسار در ۱۰۰ کیلومتری تهران حرکت کنند.

آخرین دستاوردهای نظامی روز مجهز بود صبح روز چهارم اردیبهشت از فرودگاه مسقط که اکنون نیز در اختیار هواپیماهای بزرگ آمریکایی است به سمت صحرای طبس حرکت کرد.

■ **سوخت گیری در صحرای طبس**

شایان ذکر است که سیستم هیدرولیک دو فروند بالگرد به طور معجزه آسایکی نزدیک دریاچه بختگان و دیگری در حوالی راور کرمان از کار می افتد پس دشمن با شش فروند بالگرد به صحرای طبس می آید تا سوخت گیری کند اما به دلیل این که دو فروند بالگرد آن ها دچار نقص شده بود زمان کمی داشتند به همین دلیل، زمانی که بالگردها در صحرای طبس در حال سوخت گیری بودند شیلنگ سوخت گیری به یکی نرسیده و همین موضوع سبب شده تا مجبور به سوخت گیری داغ شوند یعنی سوخت گیری با روشن بودن هواپیما و بالگرد انجام شود.

آن چه بیان شد ماجرای شب چهارم بود و آمریکایی ها قبل از آن یک دستگاه اتوبوس حامل زائران یزدی امام رضا(ع) را نیز گروگان می گیرند و یک تانکر سوخت را که از تربت حیدریه به سمت یزد در حرکت بوده است بدون فکر، هدف شلیک قرار می دهند که انفجار تانکر سوخت سبب می شود تا خلبان هواپیما به سبب نور زیاد نتواند چیزی را ببیند و بر اثر برخورد با بالگرد در حال سوخت گیری چهار ملخ آن از کار می افتد که همه این اتفاق ها نیز ساعت ۲۳ چهارم اردیبهشت رخ داد.

■ **تولید گردباد**

اما آن چه آمریکایی ها به فکرشان نرسیده بود این بود که چرخش ملخ بال های هواپیما و بالگردها هم باد شدیدی ایجاد می کند و باعث حرکت ماسه های نرم کویر می شود و گردباد به وجود می آورد.

■ **اصل ماجرا**

خلبان «محمد کریم عابدی» بعد از گریزی که به ماجرای شب چهارم می زند دوباره به اصل داستانی که آمریکایی ها به دنبالش بودند برمی گردد و می گوید: وقتی حکم گرفتم و با نقشه حمله ای که از آن ها در دست داشتم با یک بالگرد هوانیروز معکوس نقشه آن ها به سمت صحرای طبس پرواز کردم، دیدم که مقصد بعدی آن ها تپه های گرمسار بوده است که با پرواز در این منطقه متوجه شدم هشت دایره بزرگ با گچ در وسط دشت برای نشستن بالگردهایی که قرار بود از طبس به گرمسار بیایند مشخص شده است. نقشه هم این بود که ساعت ۴ صبح همراه با کماندوها در تپه های گرمسار بنشینند و از آن جا مسلح و با خودروهای آمریکایی که جاسوس ها آن ها را از قبل تهیه کرده بودند و با لباس کمیته وارد تهران شوند و ماموریت آن ها هم این بود که نیروهای گرفتار در لانه جاسوسی را آزاد کنند.

■ **نقشه چه بود؟**

نقشه طراحی شده این بود که ابتدا با بیهوش کردن نگهبانان سفارت آمریکا نیروهای گرفتار در سفارت را آزاد کنند و به داخل ورزشگاه شهید شیرودی ببرند، البته اطلاعاتی که آن ها داشتند غلط بود. نکته ای را هم در این زمینه برای اولین بار اعلام می کند این که بعد از بررسی مشخص شد که از داخل سفارت نیز یک کانال زیرزمینی به ورزشگاه شهید شیرودی یا همان امجدیه گذشته وجود دارد و از این طریق می توانستند نیروها را به این ورزشگاه منتقل کنند.

جالب این جاست که در آن شب حتی چراغ های ورزشگاه شهید شیرودی را هم روشن گذاشته بودند تا انتقال نیروهای گرفتار آن ها راحت تر باشد طوری که روشن گذاشتن چراغ ورزشگاه سبب تعجب مردم شده بود که چرا یادشان رفته است آن ها را خاموش کنند.

وی ادامه می دهد: نقطه دیگری که در نظر داشتند به آن حمله کنند وزارت امور خارجه بود زیرا تعدادی از نیروهای گرفتار آن ها در این مکان بودند و قرار بود یک فروند بالگرد به آن جا برود و بعد از سوار کردن نیروها در ورزشگاه شهید شیرودی فرود آید.

■ **ساختمان حزب رستاخیز**

نقطه هدف دیگر آن ها ساختمان حزب رستاخیز در میدان شهید فاطمی بود (وزارت کشور فعلی) زیرا اولین ساختمانی که پد بالگرد داشت این ساختمان است. آن طور که آن ها برنامه ریزی کرده بودند حتی چراغ های این پد نیز روشن بود. بعد از این که همه ابعاد بررسی شد دریافتیم که حتی برخی کشورهای منطقه مانند مصر، قطر، کویت، عمان و ... و به ویژه امارات آماده بودند تا اگر جنگنده ای از ایران بلند شد آن ها هم وارد جنگ شوند.

علاوه بر این چون تعداد زیادی نفوذی داشتند پدافند تهران را در بیشتر نقاط از کار انداخته بودند. وی این گزارش را هم موجود دارد که بعد از آن به اطلاع وزیر دفاع، شورای انقلاب و امام خمینی(ره) رسیده است.

> هشت فروند بالگرد و هواپیمای نو به منطقه طبس آمده بودند تا پس از سوخت گیری به سمت تپه های گرمسار در ۱۰۰ کیلومتری تهران حرکت کنند
>
> تیم حمله که به آخرین دستاوردهای نظامی روز مجهز بود صبح روز چهارم اردیبهشت از فرودگاه مسقط که اکنون نیز در اختیار هواپیماهای بزرگ آمریکایی است به سمت صحرای طبس حرکت کرد
>
> نقطه دیگری که در نظر داشتند به آن حمله کنند وزارت امور خارجه بود زیرا تعدادی از نیروهای گرفتار آن ها در این مکان بودند

■ **برنامه ریزی برای بمباران نقاط کلیدی تهران**

اما اگر این عملیات موفق می شد قرار بود چند نقطه کلیدی مانند پاستور، مقر استقرار امام خمینی(ره) و... بمباران شود که این ها همه یک رویاپردازی بیش نبود زیرا ایران هم با همه شرایط از آمادگی لازم برخوردار بود. همچنین آن ها تصمیم داشتند که اگر در گیری ایجاد شد نیروهای خود را پس از آزادی به فرودگاه تمرینی نیروی هوایی در نزدیکی قم ببرند و بلافاصله کماندوها و جاسوسان را به مصر و عربستان منتقل کنند. این عضو تیم بررسی واقعه طبس می گوید: وقتی که عمق قضیه بررسی شد متوجه شدیم که دستگاه های جاسوسی خاصی با آن ها همکاری داشتند که به دستور آیت ا... «خلخالی» دستگیر و مجازات شدند. عده ای نیز دستگیر نشدند که از جمله آن ها فردی بود که در منطقه طبس نفوذ کرده بود.

■ **شناسایی دو سیستم جاسوسی بزرگ**

ولی آن چه اهمیت دارد این است که دو سیستم جاسوسی بزرگ که در حساس ترین نقاط تهران با عنوان دو شرکت بزرگ فعالیت می کردند شناسایی شدند که بدون فوت وقت طرحی را نوشتیم و به وزیر دفاع دادیم که دکتر «چمران» هم این طرح را به شورای انقلاب برد و طی ۴۸ ساعت حکم مصادره این دو شرکت صادر شد.

«عابدی» که هنوز این حکم را با امضای دکتر چمران دارد، می افزاید: بعد از انحلال متوجه شدیم که این دو شرکت زمینه فرار اغلب افراد را در زمان شاه و بختیار فراهم می کرد و رئیس این شرکت ها که فردی انگلیسی به نام «اندروپایک» بود، در حال فرار از فرودگاه مهرآباد دستگیر شد. بعد از انحلال این شرکت ها در فاصله خیلی کوتاه خلبان های هوانیروز جایگزین شدند تا خللی در کارشان ایجاد نشود.

این راوی تیم بازرسی به بیکار ننشستن بنی صدر در این مدت اشاره می کند که روز ۱۲ اردیبهشت نماینده ای را تعیین کرد تا هر کس هر اطلاعاتی از این واقعه دارد تحویل دهد که او نیز بخشی از اطلاعات را تحویل می دهد و قسمتی را هم چون اعتمادی به بنی صدر نداشته است تحویل نمی دهد. وی می گوید: همان اطلاعاتی که نگه داشتم بعد به درد خورد چون زمانی که کنفرانس حمله آمریکا به ایران تشکیل شد اطلاعات قابل توجهی از آن بیرون نیامد. «عابدی» که هنوز کارت دعوت به این کنفرانس را دارد، می افزاید: ندادن اطلاعات به بنی صدر سبب شد تا از کار عزل شوم اما وقتی امام خمینی(ره)، شورای انقلاب و بقیه متوجه شدند این حکم را برگرداندند.

گزارش خبری

موزه ای در راه موزه شدن

۴ سال توقف پروژه موزه بین المللی شکست استکبار در طبس

قاسمی- پروژه موزه بین المللی شکست استکبار در صحرای طبس، حدود پنج سال قبل و بعد از الحاق طبس به خراسان جنوبی در حالی دوباره از سر گرفته شد که از قبل عملیات اجرایی آن آغاز شده بود و هر چند در این چند سال اقدام هایی درباره آن انجام شده اما چهار سال است که در رکود و توقف به سر می برد و اعتبار ندارد. به گزارش «خراسان»، سال قبل جانشین اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس خراسان جنوبی درباره این پروژه بین المللی به خبرنگار ما گفت که زیرساخت ها آماده است اما تامین آن ها نیاز به هماهنگی با مسئولان کشوری دارد. توافق های اولیه با مدیران استانی انجام شده است اما ادامه کار خارج از اختیارهای منطقه است و چنان چه مشکل آب و برق پروژه برطرف شود بقیه کارها خود به خود قابل حل است. سرهنگ «برازنده» توضیح داد که اتمام پروژه موزه بین المللی شکست استکبار در صحرای طبس به هفت تا ۹ میلیارد تومان اعتبار دیگر نیاز دارد. همچنین انتقال آب یک میلیارد و ۲۰۰، خط انتقال برق حدود یک میلیارد و اتمام عملیات عمرانی و ماکت سازی واقعه و ... حدود هفت میلیارد تومان لازم دارد. به گفته وی، مسجد شکر در این محل در حال بهره برداری است و تالار اسناد و بخش رفاهی (فروشگاه و رستوران) تا مرحله سفت کاری اجرا شده و به مرحله نازک کاری رسیده است. در سال ۹۴ با پیمانکاری برای تکمیل آن قرارداد منعقد و قسط اول پرداخت شد و حتی مصالحی خریداری شد و پای کار رفت اما پس از آن اعتباری تخصیص نیافت و پروژه در همین مرحله متوقف ماند. با توجه به موقعیت آب و هوایی صحرای طبس، مصالح و عملیات انجام شده دچار آسیب شده است و باعث تحمیل خسارت بیشتر می شود. وی همچنین اظهار کرد: این پروژه اعتبار ملی دارد اما در سه سال اخیر پرداخت نداشته است و از بودجه های استان هم سهمی ندارد. به گفته وی با ۵۰۰ میلیون تومان، مرحله اول پروژه بسته می شود و در مرحله بعد بازسازی واقعه در ابعاد واقعی است به این منظور سه بالگرد، اتوبوس زوار در واقعه، لاشه هواپیما و برخی تجهیزات به جا مانده از حادثه تهیه شده است و در همان مکان قرار دارد اما تهیه بقیه ماکت ها به تنهایی حدود پنج میلیارد تومان اعتبار می خواهد.

■ **۵ سال بدون اعتبار**

مدیر کل بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس خراسان جنوبی در این باره به «خراسان» گفت: موزه شکست استکبار در صحرای طبس پروژه ای است که علاوه بر مسجد شکر، موزه بسته و موزه روباز به عنوان پروژه ملی ردیف اعتباری دارد و در سال های ۹۰ و ۹۱ و قبل از الحاق به استان اعتبار به آن اختصاص یافت اما بعد از آن بودجه ای ملی یا استانی به آن تعلق نگرفت. «فخر» توقف چهار ساله این پروژه را تایید و اظهار کرد: هر چند مسجد شکر قابل بهره برداری است اما تالارهای موزه، رستوران و بخش های خدماتی به دلیل نبود اعتبار کامل نشده است. این قسمت ها در حد سفت کاری و ۵۰ درصد پیشرفت باقی مانده است اما تامین اعتبار از ستاد مرکزی پیگیری می شود و در رایزنی استانداری خراسان جنوبی هم احتمال دارد بودجه ای به پروژه اختصاص یابد و به جایی برسد. وی مراحل انجام این پروژه را در سه بخش بیان کرد و گفت: مسجد شکر مربوط به مرحله اول بود که در حال بهره برداری است. مرحله دوم شامل تکمیل تالارهای مد نظر است که در حد سفت کاری باقی مانده است و چهارمین سال توقف را می گذراند و تالارهای عبرت و مباحث مرتبط با موزه به دلیل نبود اعتبار در پیشرفت ۵۰ درصدی باقی مانده است.

■ **استهلاک بناهای احداث شده**

هر چند ۳۵۰ میلیون تومان برای این موزه هزینه شده است اما اتمام آن به گفته این مسئول و براساس پیش بینی ها هنوز به پنج میلیارد تومان اعتبار نیاز دارد. این در حالی است که قسمت های اجرا شده به دلیل شرایط آب و هوایی منطقه و حرکت شن های روان دچار استهلاک و آسیب شده است. وی مرحله سوم را محوطه سازی موزه اعلام کرد که در این زمینه بخشی از مسیر آسفالت شده است اما راه دسترسی به موزه باز، احداث نشده و هنوز مقداری از کار باقی مانده است. وی می گوید: با توجه به افزایش قیمت ها به طور قطع برای اتمام موزه به بیش از پنج میلیارد تومان اعتبار نیاز است. این مقام مسئول درباره تامین زیرساخت های اولیه مانند آب و برق نیز این طور توضیح داد که با همکاری راه آهن شرق کشور، برق مورد نیاز تامین خواهد شد اما در حدی نیست که بتواند نیاز آینده پروژه را برطرف کند البته راهکاری مانند استفاده از انرژی خورشیدی هم مطرح شده است ولی به دلیل شرایط آب و هوایی منطقه به ناچار باید از کمک راه آهن استفاده کرد. به گفته وی آب هم مانند قبل به وسیله تانکر تامین می شود البته هفته آینده برای بررسی و تعیین راهکار تامین آن جلسه ای با مسئولان آب منطقه ای استان برگزار می شود. به گفته وی، واقعه طبس یک بار اتفاق افتاده و خاص است بنابراین توجه و نگاهی ویژه و فراستانی و ملی می طلبد البته با توجه به ظرفیت های مختلف طبس می طلبد که دیگر دستگاه ها هم در حد توان برای اتمام این پروژه مشارکت کنند.

جدول متوسط [شماره ۷۱۰۱]

طراح جدول: مریم احمدی

افقی: ۱- از صورت های فلکی نیمکره شمالی - آن که به چیزی تشبیه شود - گیاهی علفی و خوراکی با ساقه های بلند - ابزار رگ زدن ۲- نماینده- نامی دخترانه به معنی پاکدامن - معطر - سردار دلیر ایرانی ۳- زادگاه نیما- برقرار - چیز - التهاب مغز سر و غشای آن که با تشنج و پریشان حواسی همراه است - اسم آذری ۴- دروازه - اسمی پسرانه به معنی مرد آریایی - حیوان علف خوار - ضمیر متکبر - سوره چهارم قرآن کریم ۵- گروگان گیر - رشد - خیس - راکب ۶- آینده - دستگاهی که با فشار روغن کار می کند - جد ۷- عضو تنفسی آبزیان - کفش چهارپایان - گوسفند جنگی - کانی شفافی که در ساعت سازی کاربرد دارد ۸- قمر - آغوش - مضمحل - تریبون - عدد فوتبالی ۹- گل سرخ - طعام - دست عرب - شاهد - پر و انباشته ۱۰- آهنگ ساز بزرگ آلمانی - رنگارنگ - زبانکار - پایتخت پرو ۱۱- سلام - بسته کوچک کاغذی - تندرست - شهری بر کرانه رود گنگ

عمودی: ۱- نمایان - گلابی ۲- حدنصاب ورزشی - سوق ۳- جزیره ای در خلیج فارس - کشیدنی اسلحه - دلیر و پهلوان ۴- رها - نیروی نظامی هر کشور - پسوند دارندگی ۵- شهرآورد - دفعه ۶- واجب - مخفی ۷- استوار - نیز - حرارت ۸- غوغا - سازشاکی - کشنده ۹- مخترع تلفن - ساك مسافرتی - پوستین ۱۰- بدجنس - عداوت ۱۱- وسط - راه یابی ۱۲- کجاست - چرخ چاه - کتف ۱۳- تار و رشته - طلایه دار اعداد - جرب ۱۴- فانوس دریایی - تنها - هنگام ۱۵- افسانه - پهلو ۱۶- دیدنی ارتش - مالاریا ۱۷- خواب - گردنده - هرگز نه ۱۸- از به پاکردنی ها - روبان - پادشاه ۱۹- خوش گذران - زمان سنج خارجی ۲۰- گیرنده امواج - یدکی

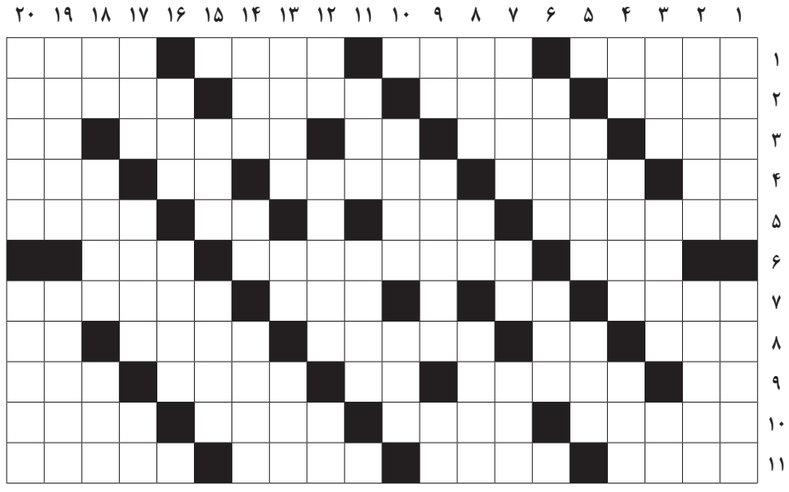

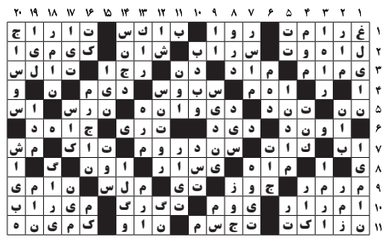

حل جدول شماره ۷۱۰۰

جدول سخت [شماره ۳۱۲]

طراح جدول: بیژن گورانی

افقی: ۱- قسمت درونی بینی - جودوسر - گردنه - بدگویی در شعر ۲- نوک بی نوک!- از مهم ترین آثار آلفونس دوده، نویسنده فرانسوی ۳- تخلص محمد حسین بهجت تبریزی - آماده کردن - صورت اسامی ۴- فاقد شهرت و اهمیت - پشیمانی - باز خواست کردن ۵- پس از ژوئیه - آسان - یکی پس از دیگری - توده بافت لنفاوی در حلق ۶- بزرگ ترین گوزن ایرانی - مجموعه شعری از زنده یاد مهرداد اوستا - خواب کودکانه - معروف ترین تلسکوپ فضایی ۷- پیامبر صبور - رفیق منحرف و گمراه - گران بها و قیمتی - پدر بزرگ ۸- مختصر و کوتاه - اقامتگاه سلاطین - از هم پاشیدن ۹- سمیع - هدف متعالی - اوضاع جوی ۱۰- آن که در عین داشتن ظاهر دوستانه، با دشمنان همکاری می کند - از سلسله های پادشاهی کره ۱۱- نیکوبی - صادق و بی ریا - برانگیختن - پیشتاز لشکر.

عمودی: ۱- از او به نیکی یاد می شود - شب پیش رو ۲- تنها - زیاده گو - راه شاعرانه ۳- شیوه موسیقی سیاه پوستان آمریکا - حرف دهن کجی ۴- نیکو روی - از تنقلات ترش مزه ۵- وسطی - ارتفاع ۶- جملگی - توله سگ شکاری ۷- حرف انتخاب - وسط - رودی در لهستان ۸- واحد اندازه گیری اختلاف پتانسیل الکتریکی - خاکستر - تکراریک حرف ۹- گلی زینتی - نیکوکاران ۱۰- رهایی - رسوب های به جامانده از جریان آب در بستر رودخانه ۱۱- ترک بند - شیرینی ماه رمضان ۱۲- کامل کردن - پیش رفته ۱۳- کچل - دیگ دهان گشاد - پاك و پاکیزه ۱۴- زبان ترکی - زن خدمتکار - کدو تنبل ۱۵- ناگوار - عهد و پیمان ۱۶- مخزن مواد گازی - نوعی شیرینی بادامی ۱۷- باج و خراج - همسر زن ۱۸- همه را شامل می شود - شعری که در وصف پاییز سروده شود ۱۹- اصفهان قدیم - محدث و تاریخ نگار عرب و نویسنده کتاب تاریخ الاسلام - پراکنده ۲۰- از هفت قلم آرایش قدیم - بیهوده و بی فایده.
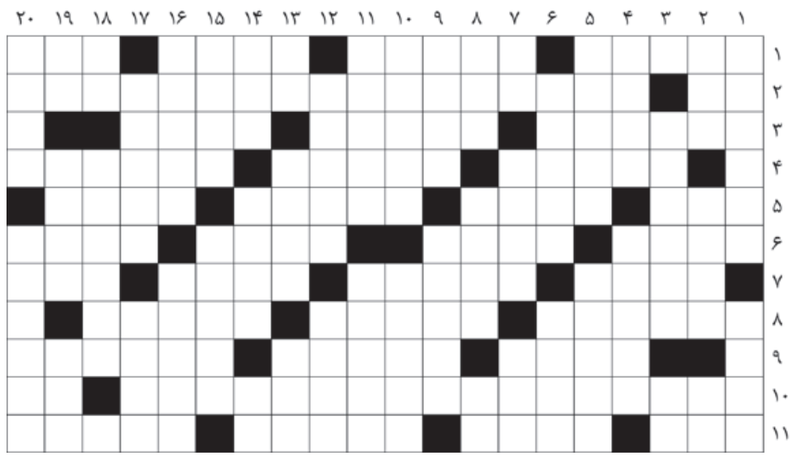
حل جدول شماره ۳۱۱